

ВИСНОВОК

рецензента

кандидата педагогічних наук, доцента **Ткач Марії Михайлівни**

на дисертацію

ГУАНЬ ЮЕ

«Формування готовності магістрантів музичного мистецтва до виконавської діяльності на основі українських співацьких традицій»,
поданої на здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії
за спеціальністю 014 – Середня освіта (музичне мистецтво)

У поданому на рецензування дисертаційному дослідженні Гуань Юе порушується проблема формування готовності магістрантів музичного мистецтва до виконавської діяльності на основі українських співацьких традицій.

Актуальність обраної для дослідження проблеми зумовлюється, в першу чергу, євроінтеграційними прагненнями України в частині реформування та модернізації вищої мистецької освіти в контексті гуманістичної особистісно-зорієнтованої освітньої парадигми, яка спрямована на розкриття творчого потенціалу майбутніх фахівців у сфері музичного й, зокрема, вокального виконавства, формування в них готовності до здійснення публічно-виконавської діяльності на високому професійному рівні. Активно реагуючи на зміни та виклики часу, вітчизняна система вищої мистецької освіти у відповідальний період її реформування та оновлення ставить перед собою амбітні завдання щодо підвищення якості та ефективності вокальної підготовки магістрантів музичного мистецтва з урахуванням міжнародного досвіду у сфері вокального виконавства, при цьому особливо дбає про збереження спадкоємності в передачі вокально-виконавського досвіду саме на основі національних співацьких традицій.

У зв'язку з цим постає гостра необхідність щодо забезпечення отримання необхідної кваліфікації здобувачами вокальної магістратури з урахуванням унікальності вокальної обдарованості кожного студента, його індивідуальних виконавських можливостей та відповідного ступеня осягнення необхідного вокального репертуару на основі українських співацьких традицій для ефективного здійснення майбутньої професійної діяльності у сфері вокального виконавства. Це потребує створення інтеграційної системи знань про вокальне мистецтво у змісті вищої мистецької освіти, що вимагає злагодженості викладу всіх освітніх елементів, які в сукупності формують цілісність та системність вокальної підготовки магістрантів музичного мистецтва, спонукаючи сучасних дослідників на пошуки ефективних шляхів для формування в них такої важливої здатності – як готовність до виконавської діяльності на основі українських співацьких традицій.

З огляду на зазначене, дисертаційну роботу Гуань Юе вважаємо **актуальною** для розв'язання сучасних проблем вищої мистецької (вокальної) освіти, а вибір теми дослідження є цілком виправданим та своєчасним.

У змісті дисертації авторкою послідовно відображено процес розв'язання визначених завдань на основі об'єкта, предмета та мети дослідження. На різних етапах наукового пошуку дисертанткою був обраний комплекс відповідних методів дослідження. Серед них: *теоретичні методи* (аналіз наукових джерел, синтез, порівняння, абстрагування, систематизація, узагальнення, прогнозування та ін.); група *емпіричних методів* (опитування, бесіди, інтерв'ю, анкетування, тестування, педагогічне спостереження, узагальнення оцінок незалежних експертів, педагогічний експеримент та ін.), а також *методи математичної статистики* для обробки й аналізу одержаних даних та їх порівняння із вихідними положеннями.

Цілісну методологічну рамку дослідження становлять визначені дисертанткою наукові *підходи* (системно-цілісний, аксіологічний, особистісно-орієнтований, компетентнісний, креативний) та *педагогічні принципи*: принцип національної спрямованості, принцип системності та наступності, принцип стимулювання студентів до широкого використання українських співацьких традицій, принцип індивідуалізації, принцип проєктивності. Всі окреслені в дисертації принципи є взаємозумовленими та взаємопов'язаними, оскільки їх комплексне застосування лише підсилює дію один одного, що позитивно впливає на формування досліджуваного феномену.

Дисертаційне дослідження Гуань Юе без сумніву вирізняється **науковою новизною**, яка розкрита в авторських здобутках, отриманих в роботі *вперше*:

- розкрито сутність поняття «формування готовності магістрантів музичного мистецтва до виконавської діяльності на основі українських співацьких традицій» й розроблено його компонентну структуру, що складається із мотиваційно-орієнтаційного, когнітивно-пізнавального та виконавсько-творчого компонентів;

- визначено критерії, показники та рівні вияву готовності магістрантів музичного мистецтва до виконавської діяльності на основі українських співацьких традицій;

- обґрунтовано наукові підходи, комплекс методів і прийомів формування готовності магістрантів музичного мистецтва до виконавської діяльності на основі українських співацьких традицій;

- визначено основні принципи положення формування готовності магістрантів музичного мистецтва до виконавської діяльності на основі українських співацьких традицій;

- розроблено методичну модель формування готовності магістрантів музичного мистецтва до виконавської діяльності на основі українських співацьких традицій.

Подальшого розвитку отримали методики та засоби комплексної діагностики досліджуваного феномену, рівні сформованості готовності до виконавської діяльності здобувачів вокальної магістратури факультетів мистецтв, форми та методи вокальної роботи із студентами магістратури тощо.

На особливе позитивне схвалення заслугоує авторське потрактування ключових понять дослідження: «виконавська діяльність магістрантів музичного мистецтва» та «готовність магістрантів музичного мистецтва до виконавської діяльності на основі українських співацьких традицій». Так, виконавська діяльність розглядається в дисертації як процес набуття системних особистісно-професійних якостей магістрантів музичного мистецтва, що знаходиться у стані постійного збагачення та удосконалення, спирається на виконавський комплекс, який передбачає ґрунтовну знаннево-ресурсну, вокально-технічну підготовленість та практичну вокально-виконавську вправність з метою досягнення високого результату – досконалого публічного виконання вокальних творів українських композиторів класиків з метою пропаганди перлин української вокальної культури у процесі професійної самореалізації сольо-виконавського спрямування.

Готовність магістрантів до виконавської діяльності на основі українських співацьких традицій розглядається дисертанткою як складне особистісне утворення, що характеризується позитивною спрямованістю студентів магістратури до вивчення українського вокального спадку з метою його популяризації у процесі вокально-виконавської діяльності. У зв'язку з цим авторкою наголошується, що вокальна підготовка майбутніх виконавців на основі українських співацьких традицій здійснюється з метою набуття виконавського комплексу, що вміщує такі складові: *інтелектуально-духовну* (виховання культурної та інтелігентної особистості), *технічну* (досконале володіння співацьким голосом) та *художньо-виконавську* (інтерпретаційна досконалість, сценічно-виконавський стиль).

З метою оптимізації процесу формування готовності магістрантів музичного мистецтва до виконавської діяльності на основі українських співацьких традицій авторкою були введені *педагогічні умови*, а саме: організація навчально-творчої взаємодії педагога-вокаліста та магістрантів музичного мистецтва у вокальному класі з використанням українських співацьких традицій для ефективного розвитку студентів-вокалістів; створення іміджу успішного виконавця-вокаліста в музично-виконавській діяльності на основі використання українських співацьких традицій; розширення мистецького тезаурусу, розвиток вокально-творчої самостійності, сприяння індивідуальному вокально-виконавському зростанню.

На позитивну оцінку заслугоує розроблена авторська *методична модель* формування готовності магістрантів музичного мистецтва до виконавської діяльності на основі українських співацьких традицій, яка окреслює освітню траєкторію вокальної підготовки студентів та спрямована на практичне здійснення виконавської діяльності на високому професійному рівні. Важливо, що представлена методична модель від мети дисертаційного дослідження до формування означеного феномена представляє повний технологічний цикл.

У процесі здійснення діагностувальної роботи з формування окресленого феномену дисертанткою було обрано варіант трирівневого виявлення результатів підготовки магістрантів музичного мистецтва до виконавської діяльності на основі українських співацьких традицій, а саме: *високий, середній та низький*, яким було надано якісні та кількісні характеристики.

Отримані результати констатувального експерименту дозволили дисертантці розробити і впровадити *поетапну методику* формування готовності магістрантів музичного мистецтва до виконавської діяльності на основі українських співацьких традицій, яка складається з трьох взаємообумовлених *етапів*, а саме: мотиваційно-адаптивного, емоційно-ціннісного та творчо продуктивного етапів.

На кожному з етапів формувального експерименту дисертанткою застосовувалися відповідні *методи*, які були спрямовані на формування кожного структурного компонента досліджуваного феномену. Зокрема, на *мотиваційно-адаптивному етапі* формувального експерименту активно використовувалися комплексні тренінги; метод закріплення уваги на специфіці виховання солістів-вокалістів згідно традиції наступності; метод розвитку особистісних професійних виконавських якостей; метод словесних пояснень навчальних ситуацій, ескізного опрацювання українських вокальних творів; метод порівняння виконавських моделей; метод мозкового штурму та ін. На *емоційно-ціннісному етапі* формувального експерименту основними стали такі методи: колективного оцінювання українських традицій вокального виховання співаків; ескізного оцінювання вокальних творів українських композиторів-класиків; аналізу конкретної виконавської ситуації; обговорення кращих зразків української вокальної культури; написання анотацій; використання відео- та аудіо- методів та ін. На *заключному творчо-продуктивному етапі* формувального експерименту провідними методами стали: творча партнерська взаємодія викладача та магістранта; демонстраційно-образна імпровізація; моделювання; метод проєктивності; комплексні виконавські тренінги; метод самостійності прийняття рішень у відборі та вивченні вокальних творів українських композиторів-класиків, з метою збагачення вокальної програми магістерського концерту; обговорення, дискусії тощо.

Обробка отриманих результатів порівняльного аналізу дослідження уможливила виявлення позитивної динаміки рівнів сформованості готовності магістрантів музичного мистецтва до виконавської діяльності на основі українських співацьких традицій в експериментальній групі, що підтверджує доцільність впровадження розробленої авторської методики.

Практичне значення проведеного дисертаційного дослідження полягає в тому, що викладені в ньому теоретико-методичні положення та практичні результати можуть скласти основу для оновлення змісту навчальних курсів з методики музичної освіти, методики викладання вокалу, розробки методичних рекомендацій з формування готовності магістрантів музичного мистецтва до

виконавської діяльності з урахуванням специфіки підготовки здобувачів вокальної магістратури України та Китаю.

У цілому дисертаційна робота Гуань Юе справляє позитивне враження, результати дослідження викладені чітко та послідовно, що свідчить про досягнення поставленої мети та успішне розв'язання висунутих завдань. Дисертаційна робота логічно структурована, складається зі вступу, трьох розділів, висновків до розділів, списку використаних джерел до кожного розділу, загальних висновків та додатків.

Основні теоретичні положення та результати дослідження повною мірою відображені в 9 одноосібних публікаціях автора, з них: 4 публікації у провідних фахових виданнях України з педагогіки, 1 – у зарубіжному науковому періодичному виданні, 4 – роботи апробаційного характеру, що свідчить про повноту викладу основних положень та результатів дисертаційного дослідження.

Дисертація Гуань Юе на тему: «Формування готовності магістрантів музичного мистецтва до виконавської діяльності на основі українських співацьких традицій» є цілісним завершеним самостійним дослідженням, яке за своїм науково-теоретичним рівнем, новизною у постановці та вирішенні досліджуваної проблеми, аргументованістю теоретичних положень, висновків та практичним значенням відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 і може бути подане до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 014 – Середня освіта (музичне мистецтво).

Рецензент:

кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувачка кафедри теорії музики
та естрадного мистецтва

факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського
УДУ імені Михайла Драгоманова

Підпис **Марія ТКАЧ**
ПОВІРЯЮ: зав. канцелярією Українського державного
університету імені Михайла Драгоманова
Підпис *С.С.*
23 05 2024 р.